

T.C. YÜKSEK SEÇİM KURULU BAŞKANLIĞI - ANKARA

Sunulmak üzere,

..... **İL/İLÇE SEÇİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURUCU: T.C.No:.....

ADRESİ :
.....

İTİRAZ KONUSU : 28.03.2023 tarihli 32146 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yüksek Seçim Kurulu 2023/280 Sayılı Geçici Cumhurbaşkanlığı Aday Listesi kararında adı yer alan Recep Tayyip Erdoğan'ın adaylığına ilişkin itirazlarımızdan ibarettir.

İTİRAZ TARİHİ :

AÇIKLAMALAR

1-CUMHURBAŞKANI ADAYININ TEKRAREN / DEFAATEN SEÇİLEBİLME KOŞULUNUN TARİHSEL SÜRECİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Cumhurbaşkanı seçilebilme koşullarını düzenlemiştir. İlgili düzenlemeler tarihsel süreç içerisinde birçok değişikliğe uğramıştır. İtirazımızı kapsayan Cumhurbaşkanının tekraren seçilebilme koşulunun değişiklik sürecine ilişkin kronolojik sıralama aynen şöyledir:

1- 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 16.06.2007 tarihli 26554 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanmış ve 21.10.2007 tarihinde yapılan halkoylaması ile kabul edilmiştir. Bu Kanun ile Anayasanın 101. maddesi değiştirilmiş ve **“Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.”** amir hükmü getirilmiştir.

2- 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 11.02.2017 tarihli ve 29976 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanmış ve 16.04.2017 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilmiştir. Yapılan değişiklikle 101. maddeye ek fıkralar eklenmiş ancak **“Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.”** kuralı aynen korunmuştur.

2-SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN İKİ (2) KEZ CUMHURBAŞKANI SEÇİLMİŞTİR.

Sayın Recep Tayyip Erdoğan 2014 ve 2018 yıllarında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir. Şöyle ki;

1- Sayın Recep Tayyip Erdoğan 10.08.2014 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 12. Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Yüksek Seçim Kurulunun 15.08.2014 tarihli ve 3719 sayılı kararı 28.08.2014 tarihli ve 29102 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

2- 12. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan 24.06.2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci kez Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Yüksek Seçim Kurulunun 2018/952 sayılı kararı 04.07.2018 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bu kararın 3. Maddesinde Sayın Erdoğan'ın 13. Cumhurbaşkanı olduğu açıkça belirtilmiştir.

3-TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN 14.05.2023 TARİHLİ SEÇİM KARARI

10.03.2023 tarihinde 2023/121 sayılı kararıyla Cumhurbaşkanı bizzat Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yenilenmesine karar vermiş ve 21.03.2023 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisince resmi Cumhurbaşkanı adayı olarak gösterilmiştir. 24.03.2023 tarihinde Yüksek Seçim Kurulu'nun 2023/254 Esas Numaralı kararı uyarınca Recep Tayyip Erdoğan'ın adaylığı kabul edilmiştir.

4-İTİRAZLARIMIZ

Cumhurbaşkanının tekraren seçilebilme kriteri 2007 yılında yapılan halk oylaması ile kabul edilmiş ve 2017 yılındaki halk oylamasıyla ile kabul edilen Anayasanın 101 maddesi 2. fıkrası hiçbir tereddüde yer vermeyecek kadar açık olup aynen şöyledir: "**Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.**". En fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilme kuralı 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçim Kanunu 3. maddesi 2. fıkrasında da mevcut olup 26.01.2012 tarihli ve 28185 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Üçüncü defa seçilmesi yasak olanın, adaylığı da mümkün değildir. Bu kuralın tek bir istisnası Anayasanın 116. maddesi 3. fıkrası uyarınca bir istisnası mevcuttur. İlgili hüküm "**Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.**" şeklindedir. Görüldüğü üzere Meclisin kendi organları ve kararları kapsamında seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı olan kişi tekraren aday olabilmektedir. Oysa 10.03.2023 tarihinde Cumhurbaşkanının kendisinin hem Cumhurbaşkanlığı hem de TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermiş olması 116. maddenin ilgili hükmünün uygulanmasını olanaksız kılmıştır.

Anayasanın amir hükmü açık olduğundan, tek bir istisna mevcuttur (116. madde) ve başka bir istisnai hüküm veya geçici madde Anayasada bulunmadığından 2014 ve 2018 tarihlerinde seçilmiş olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın üçüncü defa tekrar aday olması/aday gösterilmesi hukuki temelden yoksun, Anayasa'ya aykırı hukuksuzluk örneği bir tasarruftur. Bu aykırılık o kadar ileri derecede ve bariz bir aykırılıktır ki adaylık **tam kanunsuzluk hali oluşturacaktır.** Tam kanunsuzluk hali, kanunun emredici hükümlerine aykırılık halidir.

Tam Kanunsuzluk halinin 298 sayılı Kanunun 130. Maddesinin sonunda belirtilen durumların gerçekleştiğinde olduğu ilke olarak kabul edilse bile Yüksek Seçim Kurulunun değişik kararlarında kanunlarda sayılan ek adaylık şartlarının gerçekleşmemesi de tam kanunsuzluk haline sokulmuştur. Örnek olarak 14.11.2019 günlü ve 5340 sayılı Kararı zikredilebilir:

“2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un, muhtar ve ihtiyar meclisi ile ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerini düzenleyen 31. maddesinde; “en az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk Vatandaşının bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer Kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebileceği” hükmü yer almaktadır. Anılan Kanunda yer alan seçilme yeterliliğine ilişkin hükümlerin bir kısmı Anayasa'nın 76. maddesindeki amir hükme dayandığından seçilenin Türk olmadığı, yaşının kanunda gösterilenden küçük olduğu, okur-yazar olmadığı ve seçilme yeterliliğini kaybettiren bir mahkumiyeti bulunduğu ile ilgili iddia ve itirazların süresine bakılmaksızın ve seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra dahi Anayasa'nın 79. maddesinin verdiği görev ve tam kanunsuzluk hali sebebiyle, Yüksek Seçim Kurulunca her zaman ele alınıp karara bağlanabileceği Kurulumuzca kabul edilmektedir. Yine Kurulumuz kararları ile 31. Maddede yer alan “ikamet şartı” da tam kanunsuzluk kapsamında değerlendirilerek, bu konudaki itirazların da her zaman incelenebileceği öngörülmektedir.”

Anayasanın 101. maddesinde sayılan Cumhurbaşkanlığı adaylık şartlarının tümü birlikte gözetildiğinde Cumhurbaşkanı adayı olabilmek için daha önce hiç Cumhurbaşkanlığı yapmamış veya bir defa Cumhurbaşkanlığı yapmış olmak, kırk yaşını doldurmuş olmak, yüksek öğrenimini yapmış olmak ve milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olmaktır. En fazla iki defa seçilebilme durumu da şartlardan biridir kuşkusuz; çünkü, dayanağını Anayasanın 101/2'deki amir hükümden almaktadır ve buna aykırılık tam kanunsuzluk oluşturur. Örnek kararda olduğu gibi kanunda yer alan “ikamet şartı” tam kanunsuzluk sayılıyorsa Anayasada yer alan “en fazla iki defa seçilebilir” şartı da menfî şart olarak kabulü ve ihlalinin tam kanunsuzluk oluşturması gerekir.

Cumhurbaşkanının üçüncü kez adaylığını haklı göstermek amaçlı olarak bizim tespit edebildiğimiz; 2014 yılında ilk defa Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Erdoğan'ın görev süresi bitmeden 2018 yılında tekrar seçilmesi veya 2017 yılında yapılan Anayasa değişiklikleri ile yeni bir rejime geçildiği, Anayasanın baştan yazıldığı, şeklindeki birtakım siyasi görüşler medyada ve yazılı basında ileri sürülse bile bunların herhangi bir hukuki temeli bulunmamaktadır.

Öncelikle 5 yıllık görev süresi dolmadan tekrar seçilmesi Sayın Erdoğan'a herhangi bir hak bahsetmediği gibi, geri kalan sürenin sonradan kullanılması da olanaklı değildir. Aynı şekilde "2018 yılında tekrar seçilmesi kullanılmayan süre nedeniyle 2014 yılındaki seçimin devamıdır" şeklinde bir yorum yapmak da mümkün değildir. Nitekim Yüksek Seçim Kurulu kararlarında da Sayın Erdoğan'ın önce 12. ve sonrasında 13. Cumhurbaşkanı seçildiği açıkça belirtilmiştir. Bu Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ayrı ayrı seçimler olduğu açıktır, ne ikincisinin birincisinin yerine geçtiği veya telafisi veya yenilemesi olduğu ne de birincisinin hiç yapılmamış olduğu gibi bir görüş ileri sürmek mantık dışı olur.

İkinci olarak 2017 yılındaki halkoylamasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin bir nevi başkanlık sistemine geçtiği ve her şeyin "sıfırlandığı" yolundaki siyasi görüşün de herhangi bir hukuki temeli yoktur. Anayasanın 8.maddesinde Maddesinde düzenlenen yürütme yetkisinin, Bakanlar Kurulunun kaldırılarak, Cumhurbaşkanlığına geçtiği ve 104. maddede de Cumhurbaşkanına güçlü yetkiler verildiği görülse de Türkiye Cumhuriyeti'nin omurgasını teşkil eden ilk üç maddeye ve yasama yetkisine ve temel hak ve özgürlüklerin düzenlenmesine dokunulmamıştır. Bu nedenle **gerçek anlamda bir rejim değişikliğinden söz edilemez.** 6771 sayılı Yasanın genel gerekçesine bakıldığında da bürokratik bir Cumhurbaşkanlığı yerine siyasetçi Cumhurbaşkanı tercihi, siyasal istikrarsızlığın azaltılması gibi nedenler Anayasa değişikliğine gerekçe gösterilmektedir.

Son olarak belirtilen görüşlerden biride 2017 yılındaki Anayasa değişikliğine ilişkin 6771 sayılı Kanunun 18/b fıkrasında yer alan 101. madde de yapılan değişikliklerin takip eden birlikte yapılacak ilk Cumhurbaşkanlığı ve TBMM seçimlerinde yürürlüğe gireceği yolundaki hükmün 13. Cumhurbaşkanının tekrar seçilebileceği doğrultusunda yorumlanmasıdır. 6771 sayılı kanunun halkoylamasıyla kabul edildiği 16.04.2017 tarihinde, daha önceki 5678 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle getirilen, Anayasanın 101. maddesi 2. fıkrasında yer alan **"Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir."** hükmü yürürlükte değildir. Anayasanın 101. maddesi 2. fıkrasını geçici olsa da yürürlükten kaldıran bir madde Anayasada yer almamaktadır. Diğer bir ifade ile bu amir hüküm kesintiye uğramadan yürürlükte kalmıştır. Dolayısıyla kesinti olduğu ve tekrar yürürlüğe giren Anayasa hükmü nedeniyle üçüncü kez Cumhurbaşkanı seçilme hakkı verildiği savunulamaz. Burada söylediklerimiz aynı şekilde 6271 sayılı Kanunun 3. Maddesi 2.fıkrasında yer alan **"Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir"** hükmü içinde geçerlidir. Anayasayı teyit eden kanun hükmü 2012 yılında kabul edilmiş, 2018 yılında 7140 sayılı kanun ile yapılan değişiklikle fıkra numarası değişmiştir sadece ve bu hükümden kesintisiz yürürlükte kalmıştır.

Yukarıda sıraladığımız üzere Sayın Erdoğan'ın üçüncü kez seçilmesine olanak tanıyan görüşlerin hiçbirinin **hukuki dayanağı bulunmamakta olup** Anayasanın amir hükmüne rağmen dayatmaya, hukukla uyuşmayan ve **siyasi içerikli yorumlara dayanmaktadır.**

Yukarıda ayrıntısıyla arz ve izah edildiği üzere 13. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın 14. Mayıs 2023 tarihinde yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine üçüncü defa aday olması/aday gösterilmesi Anayasaya tamamen, tereddütsüz ve açık olarak aykırı ve hukuken olanaksızdır, tam kanunsuzluk hali oluşturur.

SUBUT DELİLLER : 1- Yüksek Seçim Kurulunun 15.08.2014 tarihli ve 3719 sayılı kararı (28.08.2014 tarihli ve 29102 sayılı mükerrer RG'de yayınlanmıştır)
2- Yüksek Seçim Kurulunun 04.07.2018 tarih ve 952 sayılı kararı 04.07.2018 tarihli 30468 sayılı mükerrer RG'de yayınlanmıştır.

HUKUKİ DELİLLER : Anayasa, 6271 sayılı Kanun, 298 sayılı Kanun ve sair seçim mevzuatı.

SONUÇ VE İSTEK :

13. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın üçüncü defa Cumhurbaşkanlığı adaylığının Anayasanın 101. maddesi 2. fıkrasına açıkça aykırı olduğu, tam kanunsuzluk hali olduğunun tespiti ile adının 28.03.2023 tarihli 32146 sayılı Resmi Gazete'de bulunan, Yüksek Seçim Kurulu'nun 2023/280 sayılı geçici aday listesi kararından **kesin olarak silinerek adaylığının iptaline karar verilmesini** arz ve talep ederim.

Saygılarımla,/Mart/2023

Adı Soyadı:

İmza :

Eki : Kimlik fotokopisi